

Prikken tegen corona: enkele afwegingen

Ook in het najaar van 2022 kan het zijn dat u een aanbod krijgt om u (mogelijk wederom) tegen COVID-19 te laten inenten. Dit is een dilemma waar velen nog niet uit zijn en dat is begrijpelijk, want er is nog veel onzeker. Hieronder wordt een aantal overwegingen op een rij gezet die bij uw keuze wellicht behulpzaam kunnen zijn.

Aanvankelijk leek het verhaal duidelijk. De overheid voorzag ons van informatie die ongeveer zo klonk: COVID-19 was een ziekte die een vrij hoog sterftecijfer dreigde te gaan hebben. Er kwam een prik, die bijzonder goed getest en dus veilig was. En daarmee zouden wij niet alleen zelf beschermd zijn, ook anderen zouden we dankzij die prik beschermen. We zouden het virus immers niet meer kunnen overdragen. Bovendien zouden we er ook nog long-COVID mee voorkomen, de gevreesde lange nasleep van de virusinfectie.

We zijn nu ruim twee jaar verder en er staat van het bovenstaande niet meer zo heel veel overeind. De sterfte aan COVID-19 bleek niet veel hoger dan die van een fikse griep. Daarbij kwam dat er voor een grote groep mensen van het virus weinig gevaar uit ging. Het was ook wel duidelijk wie er tot de kwetsbare groep behoorden. De prik bleek nauwelijks te beschermen tegen infectie en evenmin tegen overdracht. Het effect ervan nam zeer snel af en de prik bood nauwelijks bescherming tegen long-COVID.

In alle eerlijkheid kunnen we dus inmiddels niet anders dan vaststellen dat een groot deel van de overheidsinformatie over COVID-19 niet juist blijkt te zijn. Zelfs ná hun officiële goedkeuring bleek dat sommige entstoffen voor bepaalde leeftijdsgroepen ongeschikt waren en niet meer mochten worden gebruikt. Er verschenen steeds meer berichten over deels (zeer) ernstige bijwerkingen. Na de start van de prikcampagne bleek ook het landelijke sterftecijfer maand na maand hoger te zijn dan normaal. De overheid, die eerder had gesteld dat “de vaccins echt de enige oplossing” waren, liet hier pas onderzoek naar doen na veel aandringen vanuit de Tweede Kamer. Niet door onafhankelijke wetenschappers, maar door een instantie van diezelfde overheid. Dat is alsof de bakker zijn eigen brood keurt. De conclusie was al snel dat er geen verband met de prikcampagne was. Onafhankelijke experts hadden bedenkingen bij het onderzoek, maar –tegen alle wetenschappelijke regels in– kregen zij geen volledige inzage in de gegevens.

Dat laatste illustreert een nieuw element: een open en eerlijke discussie wordt de kop in gedrukt, hoe respectvol deze ook wordt gevoerd. En juist dat maakt

het voor velen zo moeilijk om de afweging te maken: wil ik die vierde of soms zelfs vijfde prik eigenlijk nog wel hebben? Want wie probeert te zoeken, vindt doorgaans niet afgewogen en onafhankelijke informatie, maar nagenoeg alleen argumenten die vóór het prikken pleiten.

Wat weten we inmiddels wel? Het lijkt erop dat de prikken voor kwetsbare personen de kans op het krijgen van COVID-19 niet verkleinen. Mogelijk wordt de kans op een ernstig verloop van een infectie voor deze kwetsbare mensen wel kleiner. Maar wie zijn er nu kwetsbaar en wie niet?

Kwetsbaar zijn met name: bejaarden, mensen met ernstig overgewicht, mensen met ernstige hart- en longaandoeningen en slecht geregelde suikerziekte. Veel andere groepen zijn door de overheid eveneens als 'kwetsbaar' aangewezen, maar dat is niet meer dan een aanname.

Bij de onderzoeken voorafgaand aan de voorlopige registratie zijn bijvoorbeeld de voor- en nadelen bij mensen met een afweerstoornis helemaal niet onderzocht. Maar misschien zijn zij ook kwetsbaarder voor de nadelen? Kinderen zijn niet kwetsbaar voor COVID-19 en hebben geen voordeel van de prikken. Onderzoek naar het effect van de prik bij kinderen is er vrijwel niet. Veel landen in Europa prikken hun kinderen dan ook niet of komen op die beslissing terug. Denemarken prikte eerst wel, maar noemt dat nu 'een vergissing'.

Daar komt bij dat een groot deel van de bevolking, wel of niet geprikt, inmiddels al één of meerdere infecties met het COVID-19 virus heeft doorgemaakt. Dat betekent dat deze mensen reeds afweerstoffen hebben opgebouwd. Het lijkt erop dat een natuurlijke infectie niet alleen beter tegen nieuwe varianten van het virus beschermt, maar ook een veel langdurigere bescherming geeft dan een prik. Het is dan ook de vraag of je wel een prik wilt nemen als je het virus al onder de leden hebt gehad.

Kortom: hoor je tot de kwetsbare groepen en heb je het virus zelf nog niet doorgemaakt, dan kun je overwegen om je te laten prikken. Maar wat zijn dan de nadelen? Daar wordt het opnieuw wat lastig. Want er zijn zeker aanwijzingen voor nadelen en bijwerkingen, soms zelfs ernstige. Het is echter vaak moeilijk om keihard aan te tonen dat die van de entstof komen. Dat komt mede omdat de fabrikant ons wat dat betreft zand in de ogen heeft gestrooid door tijdens de onderzoeksfase al vroeg ook de zogenaamde controlegroep te gaan prikken. Zo kun je in feite de bijwerkingen niet meer betrouwbaar onderzoeken. Hierdoor kwamen namelijk wel de voordelen maar niet de

nadelen naar voren en ontstond er geen eerlijk beeld van de werkelijkheid. En dat wist de fabrikant natuurlijk maar al te goed.

Onderzoeken hebben aangetoond dat de prikken bij sommige mensen zeer ernstige bijwerkingen kunnen hebben. Zo zijn er bij bepaalde soorten prikken sterke aanwijzingen voor een vergroot risico op stollingsproblemen, zoals trombose in de hersenen en bloedingen. Bij jongeren zien we een toename van ontstekingen van de hartspier en het hartzakje. We weten uit dierexperimenten dat de minuscule deeltjes in de prik zich veel verder in het lichaam verspreiden dan aanvankelijk werd gedacht en onder andere in hersenen, lever, beenmerg en eierstokken gaan zitten. De effecten daarvan op langere termijn zijn onbekend. Als je dit weet, zou je natuurlijk moeten kijken hoe dat bij mensen zit. Maar vreemd genoeg is dat nooit onderzocht, dus dat weet niemand. En dan is er de nog altijd onverklaarde oversterfte, die alleen door de overheid zelf is onderzocht en waarbij controle door onafhankelijke wetenschappers niet werd toegestaan. Dat voedt uiteraard het wantrouwen.

Het is mogelijk dat verder onderzoek deze nadelen weer iets zal relativeren. Maar het kan ook de andere kant uit gaan. Een veelgehoord argument was aanvankelijk dat er door de urgente situatie geen tijd voor goed onderzoek was. Maar inmiddels zijn er geen goede redenen meer om niet-kwetsbare groepen te prikken, zeker nu duidelijk is dat daarmee de overdracht van het virus niet wordt tegengehouden. Zoals gezegd geldt dit al helemaal voor kinderen: er is geen enkele reden om hen te prikken.

Wat kunnen we uit het voorgaande opmaken? Niemand weet precies wat wijsheid is. Er zijn aanwijzingen voor een gunstig effect bij een beperkte groep kwetsbaren. Er zijn ook aanwijzingen voor ernstige gezondheidsrisico's. De oversterfte blijft vragen oproepen. Van welke kant je het ook bekijkt, het blijkt vaak moeilijk om onder ogen te zien dat er veel onzekerheden blijven bestaan. Maar het is wel beter om dat gewoon eerlijk toe te geven.

Enkele algemene richtlijnen die bij uw besluitvorming kunnen helpen:

- Kinderen hebben nauwelijks iets van COVID-19 te vrezen. Elk nadeel weegt dus al snel heel zwaar. Het prikken van kinderen heeft geen enkel nut en kan ook verkeerd uitpakken. Daarmee is dit in strijd met de eerste opdracht van een arts om schade zoveel mogelijk proberen te voorkomen. Dus: kinderen en tieners niet laten inenten, tenzij wellicht in een buitengewoon geval om uitzonderlijke medische redenen.

- Hoort u niet tot een kwetsbare groep of hebt u reeds een natuurlijke infectie doorgemaakt, dan zijn de voordelen van prikken voor u zeer bescheiden en ze houden maar heel kort aan.
- Hoort u tot de kwetsbare groep en weet u niet of u een natuurlijke infectie hebt doorgemaakt, dan kunt u een injectie overwegen. Hierbij zult u zelf de afweging moeten maken tussen de mogelijke voordelen en de deels onzekere nadelen. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat u hierover met uw arts open kunt praten, om zo samen een optimale afweging te maken. Helaas heeft niet iedereen altijd het gevoel dat die mogelijkheid bestaat.

Dit betekent dus in de praktijk: u maakt uw eigen overweging op basis van wat voor u persoonlijk het zwaarst weegt, waar nodig en mogelijk samen met uw dokter. Drang of dwang tot prikken –direct of indirect– is niet te verdedigen. Het recht op zelfbeschikking over uw lichaam mag u nooit bij de deur af geven.